

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół w Karlinie

Program obejmuje działania na okres 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 skierowane do młodzieży liceum ogólnokształcącego, zasadniczej szkoły zawodowej i gimnazjum ZS oraz do ich rodziców/opiekunów i nauczycieli Szkoły.

U podstaw wprowadzenia WSDZ w Zespole Szkół w Karlinie leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez uczniów, a także w trakcie uczenia się, nabywania przez nich kwalifikacji zawodowych.

Uczeń i jego rodzic w każdej chwili mają zapewniony dostęp do usług doradczych, pomocy w rozwiązywaniu różnych problemów edukacyjno-zawodowych. W miejscu uczenia się, zdobywania wykształcenia, nabywania kwalifikacji zawodowych uczeń może otrzymać wsparcie w postaci informacji edukacyjno-zawodowej, orientacji i poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

WSDZ w ZS obejmuje ogół działań celowych, systematycznych i długotrwałych podejmowanych przez Szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru poziomu i kierunku kształcenia i zawodu. Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami – Radą Pedagogiczną.

WSDZ stanowi jeden z podstawowych dokumentów Szkoły, jest koordynowany przez szkolnego doradcę zawodowego.

Szkolny WSDZ określa:

1. Cele doradztwa zawodowego w Szkole;
2. Odpowiedzialnych za jego realizację w Szkole;
3. Realizowane przez Szkołę zadania;
4. Treści, formy i metody pracy;
5. Rolę i zadania doradcy zawodowego.
6. Roczny plan pracy doradcy zawodowego, jako załącznik WSDZ.

1. Cele:

Główny

- konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych;
- pomoc w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości, ograniczeń) i konstruowaniu projektów karier;
- przygotowanie do wejścia na rynek pracy oraz w złagodzeniu startu;
- przygotowanie uczniów do świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej, świadomego wyboru szkoły, zawodu, zakładu pracy;
- realizacja doradztwa zawodowego jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych Szkoły.

Szczegółowe:

W zakresie pracy z młodzieżą:

- uczniowie poznają własne predyspozycje zawodowe; zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności;
- rozwijają umiejętności pracy zespołowej,
- przełamują bariery środowiskowe oraz kształtują właściwe relacje społeczne;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń; zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej i edukacyjnej, znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- umieją planować swój rozwój zawodowy;
- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;

- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych, znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają system kształcenia oraz ofertę edukacyjną szkół ponadgimnazjalnych oraz znają warunki i harmonogram rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu;
- umieją przygotować dokumenty aplikacyjne towarzyszące poszukiwaniu pracy;
- znają techniki autoprezentacji i umieją je zastosować;
- znają zasady prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej i umieją w niej uczestniczyć;
- znają różne źródła informacji edukacyjnej i zawodowej;
- znają lokalny i regionalny rynek pracy;
- mają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- umieją tworzyć i poszerzać swój zasób informacji na temat sposobów poszukiwania pracy;
- znają różne formy zatrudnienia,
- znają alternatywne rozwiązania w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).

W zakresie pracy z rodzicami:

- rodzice są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki wyboru szkoły i zawodu,
- znają aktualną i pełną ofertę edukacyjną na różnych jego poziomach;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla dzieci z problemami: zdrowotnymi, emocjonalnymi, decyzyjnymi, intelektualnymi, rodzinnymi itp.;
- wypracowują formy wspierania uczniów wyborze ich dalszej drogi życiowej;
- wspomagają dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- włączają się do działań informacyjnych Szkoły (np. jako przedstawiciele różnych zawodów).

W zakresie współpracy z nauczycielami:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają uczniów w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- realizują działania z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika; wspierają rodziców w procesie doradczym,
- udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- angażują przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w działania doradcze Szkoły.

2. Odpowiedzialni za realizację WSDZ:

Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ:

- Dyrektor i jego zastępca, szkolny doradca zawodowy jako koordynator.

Osoby i instytucje współuczestniczące:

- pedagog szkolna, wychowawcy klas, nauczyciele, pielęgniarka szkolna, instytucje zajmujące się pomocą w projektowaniu kariery zawodowej czy życiowej: PPP w Białogardzie, Urząd Miejski w Karlinie, Biblioteka Miejska w Karlinie, Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Białogardzie, WUP w Szczecinie, CliPKZ w Koszalinie, lokalne i regionalne zakłady pracy, PIP w Szczecinie;

3. Zadania realizowane przez Szkołę:

Główne:

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej, gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie działalności informacyjno-doradczej;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom i ich rodzicom;

- przeprowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- współpraca z instytucjami zajmującymi się rynkiem pracy, w szczególności z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i ich rodzicom;
- pomoc i udostępnianie informacji o szkołach wyższych, policealnych i systemie kształcenia ustawicznego;
- współpraca wszystkich pracowników Szkoły w celu realizacji zadań.

Szczegółowe:

W zakresie pracy z młodzieżą:

- wdrażanie uczniów do samopoznania;
- kształcenie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron;
- wyzwalanie wewnętrznego potencjału uczniów;
- rozwijanie umiejętności pracy zespołowej i współdziałania w grupie;
- przełamywanie barier emocjonalnych;
- wyrabianie szacunku dla samego siebie;
- planowanie własnego rozwoju;
- poznanie możliwych form zatrudnienia;
- zdobycie umiejętności przygotowania i pisanie dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy;
- zdobycie umiejętności pozytywnej autoprezentacji;
- zdobycie umiejętności przeprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej;
- rozszerzenie zasobu informacji na temat sposobów poszukiwania pracy;
- poznanie lokalnego i regionalnego rynku pracy;
- poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- reorientacja zawodowa w przypadku stwierdzenia niewłaściwego wyboru zawodu;
- rozwijanie świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).

W zakresie pracy z rodzicami:

- podniesienie umiejętności komunikowania się ze swoimi dziećmi;
- doskonalenie umiejętności wychowawczych;
- wypracowanie form wspierania uczniów wyborze ich dalszej drogi życiowej.

W zakresie współpracy z nauczycielami:

- uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej;
- lepsze rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy;
- nakreślenie dalszego kierunku pracy z rodzicami i młodzieżą.

4. Treści, formy i metody pracy.

a) Gimnazjum

- **jednostki tematyczne:**

Poznanie samego siebie.

Jednostki dydaktyczne wchodzące w skład jednostki modułowej ***Poznanie samego siebie*** prowadzą do opracowania modelu bilansu kompetencji gimnazjalisty w kategorii wiedzy i umiejętności w procesie

tw. określania siebie. Realizacja programu powinna uruchomić myślenie ucznia w konwencji zasobów, talentów i predyspozycji, aby gimnazjalista poznał możliwości realnej oceny własnego potencjału oraz umiał go odnieść do swoich planów i aspiracji zawodowych.

Rynek edukacji i pracy.

Zakres jednostki tematycznej ***Rynek edukacji i pracy*** opiera się na poznaniu lokalnego rynku edukacyjnego wraz z obowiązującym systemem rekrutacyjnym, zrozumieniu relacji pomiędzy osiągnięciami edukacyjnymi a planowaniem kariery oraz poznaniem rynku pracy wraz z całą strukturą zawodów z nowej klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Uczeń powinien umieć rozpoznać sytuację na rynku pracy, w jakie kwalifikacje i kompetencje inwestować, jak i gdzie się dokształcać.

Planowanie przyszłości zawodowej

Ta jednostka modułowa prowadzi do rozwijania kompetencji w zakresie podejmowania decyzji, wzmocnienia samodzielnego i krytycznego myślenia ucznia o swojej przyszłości, automonitorowania przebiegu rozwoju preferencji i zainteresowań zawodowych w trakcie nauki w szkole gimnazjalnej oraz przygotowania portfolio ucznia: papierowego i elektronicznego, powiązanego z suplementem Europass, służącego prezentacji efektów uczenia się nabytych podczas edukacji formalnej i nieformalnej zgodnego z wytycznymi Polskiej Ramy Kwalifikacji.

- **metody dydaktyczne:**

omawianie zagadnień teoretycznych i omawianie indywidualnych przypadków; dyskusja, praca w grupach i praca indywidualna, symulacje, prezentacje multimedialne, projekty i ćwiczenia projektowe, burza mózgów, debata, metoda problemowa i sesje rozwiązywania problemu.

- **formy aktywności ucznia:**

przygotowanie raportów, projektów, prezentacji, dyskusji, opracowanie materiałów do zajęć warsztatowych, wstępne opracowanie wyników testów, udział w rozmowach indywidualnych z doradcą zawodowym, przygotowanie własnego portfolio, opracowanie Indywidualnego Planu Działania. Gimnazjalisty.

b) Szkoła ponadgimnazjalna: LO i ZSZ.

- **jednostki tematyczne:**

Bilans zasobów.

Zakres jednostki modułowej dotyczy zasobów własnych ucznia. Stanowi podsumowanie na poziomie ponadgimnazjalnym. Jej celem jest pobudzenie i uruchomienie refleksji nad różnorodnością możliwości dróg edukacyjnych i zawodowych oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za optymalne wykorzystanie swoich talentów w realizacji kariery zawodowej. Obejmuje następujące jednostki dydaktyczne: osobowość zawodowa, potrzeby, wartości i cele, zarządzanie sobą w czasie, umiejętności interpersonalne, autoprezentacja.

Kwalifikacje i kompetencje w perspektywie rozwoju zawodowego.

Ta jednostka poświęcona jest kwalifikacjom i kompetencjom zawodowym. Z jednej strony jako zapotrzebowanie ze strony pracodawców, z drugiej zaś jako próba samooceny i rozwoju. Jednostki dydaktyczne: metodyka uczenia się w szkole wyższej, modele kompetencji współczesnego pracownika, ścieżki zdobywania kompetencji zawodowych, Krajowe Ramy Kwalifikacji, siła zmiany, czyli mobilność zawodowa.

Rynek pracy.

Tematyka jednostki obejmuje sytuację absolwenta szkoły ponadgimnazjalnej na współczesnym rynku pracy. Ukierunkowana na procedury rekrutacyjne oraz spojrzenie na rynek pracy z perspektywy pracodawcy i z perspektywy pracownika. Jednostki dydaktyczne: perspektywy współczesnego rynku

pracy, rynek pracy w oczach pracownika i pracodawcy – charakterystyka postaw i potrzeb, praktyka poszukiwania pracy, dokumenty aplikacyjne – tworzenie portfolio, wybrane elementy prawa pracy.

IPZ Indywidualny Plan Zawodowy

Moduł porusza tematykę planowania przyszłości Umiejętnie zrobiony dobry, logiczny i wykonalny plan stanowi drogę do sukcesu. Pokazuje, jak na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej zbudować markę własnej osoby i realizować karierę zawodową na podstawie profesjonalnie przygotowanego IPZ. Dydaktyka: personal Branding, czyli jak zbudować markę swojej osoby, Indywidualny Plan Zawodowy.

- **metody dydaktyczne:**

omawianie zagadnień teoretycznych, dyskusja, praca w grupach i indywidualna, symulacje, prezentacje multimedialne, projekty.

- **formy aktywności ucznia:**

przygotowanie raportów, projektów, prezentacji, dyskusji, opracowanie materiałów do zajęć warsztatowych, wstępne opracowanie wyników testów, udział w rozmowach indywidualnych z doradcą zawodowym, przygotowanie własnego portfolio, dokumentów aplikacyjnych, opracowanie Indywidualnego Planu Zawodowego.

5. Rola i zadania doradcy zawodowego.

Konieczność korzystania z pomocy doradcy zawodowego, który podlega bezpośrednio Dyrektorowi Szkoły, uzasadniają potrzeby realizacji zadań ujętych w WSDZ

a) korzyści wynikające z działalności szkolnego doradcy zawodowego:

dla indywidualnych odbiorców:

- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców;
- poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów, pomoc w wyborze i selekcji informacji dotyczących edukacji i rynku pracy;
- zagwarantowanie systematycznego oddziaływania na uczniów w ramach planowanych działań realizowanych metodami aktywnymi;
- zwiększająca się trafność podejmowanych przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych, minimalizująca koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów i koszty materialne związane z dojazdem do placówek specjalistycznych;
- ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy,
- świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej;
- mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów;

dla Szkoły:

- realizacja zobowiązań wynikających z ustawy o systemie oświaty dotyczących przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- utworzenie w Szkole bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji;

dla państwa i władz lokalnych:

- zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki;
- podejmowanie właściwych decyzji efektywnie przeciwdziałających bezrobociu;
- obniżenie społecznych kosztów kształcenia dzięki poprawieniu trafności wyborów;

- dostosowanie rozwiązań polskich do standardów krajów UE, czyli zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych zalecanych przez komisję Unii Europejskiej;

dla pracodawców:

- zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów, świadomych oczekiwań rynku pracy.

b) zadania szkolnego doradcy zawodowego:

- tworzy i zapewnia ciągłość działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego zgodnie ze Statutem Szkoły;
- określa priorytety dotyczące orientacji i informacji zawodowej w ramach Programu Wychowawczego Szkoły na każdy rok nauki;
- identyfikuje potrzeby i dostosowanie oferty edukacyjnej Szkoły do zmian zachodzących na rynku edukacji i pracy;
- pomaga nauczycielom w realizacji działań doradczych, współpracuje z nimi w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie orientacji zawodowej;
- współpracuje ze środowiskiem lokalnym, instytucjami zajmującymi się doradztwem i poradnictwem zawodowym w celu realizacji ciągłości WSDZ w Szkole;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe;
- upowszechnia w Szkole ww. informacje i wiedzę w różnych formach: zajęcia z uczniami, spotkania z rodzicami, posiedzenia Rady Pedagogicznej, na tablicy informacyjnej itp.
- prowadzi odpowiednią dokumentację z prowadzonej działalności: notatki, sprawozdania, karty uczniów, inne;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie poszczególnych uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli na informacje edukacyjne i zawodowe;
- prowadzi indywidualne i grupowe poradnictwo dla uczniów w obszarach tematycznych wymienionych w punkcie 4;
- pomaga uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień oraz innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych i planowaniu kariery zawodowej;
- pomaga w określaniu możliwości zawodowych uczniów mających określone ograniczenia psychofizyczne i wskazuje odpowiednie dla nich rodzaj zatrudnienia;
- udziela im informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych do wykonywania zawodu;
- pomaga uczniom w nabywaniu kwalifikacji zawodowych: opanowanie umiejętności pracowniczych, staże zawodowe, certyfikaty i tytuły zawodowe, wybór dodatkowych kursów i ofert edukacyjnych;
- realizuje działania na rzecz aktywności uczniów na rynku pracy: poszukiwanie i utrzymywanie pracy oraz radzenie sobie w trudnych sytuacjach: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, mobilność zawodowa, ograniczenia zdrowotne itp.;
- przedstawia uczniom analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia;
- przygotowuje uczniów do roli pracownika;
- prowadzi zajęcia klasowe/grupowe przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- prowadzi zajęcia klasowe/grupowe umożliwiające nabycie przez uczniów odpowiednich umiejętności poszukiwania, uzyskiwania i utrzymania pracy;
- kieruje uczniów w sprawach trudnych do specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, lekarza medycyny pracy;
- prezentuje rodzicom/opiekunom założenia pracy informacyjno--doradczej Szkoły na rzecz uczniów;

- współpracuje z rodzicami/opiekunami uczniów, udziela im informacji na temat aktualnej oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych, informuje o zawodach oraz o aktualnej sytuacji na rynku pracy;
- prowadzi zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- przedstawia aktualną i pełną ofertę edukacyjną szkolnictwa na różnych jego poziomach; przedstawia uczniom i rodzicom możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy;
- pracuje indywidualnie z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.;

W celu realizacji zadań doradca zawodowy jest zobowiązany:

1. Opracować roczny plan pracy, uwzględniając potrzeby uczniów w zakresie doradztwa zawodowego w danym roku szkolnym.
2. Współpracować na bieżąco z Dyrektorem Szkoły, wychowawcami klas, nauczycielami, pielęgniarką szkolną, rodzicami w realizacji działań doradczych.
3. Składać okresową informację Dyrektorowi Szkoły oraz radzie Pedagogicznej ze swoich działań na posiedzeniach w formie sprawozdania.